

La France sous tension. Το Χρονικό της Εξέγερσης*

Ανταπόκριση από το Παρίσι. Του Πιέρ Σαλιέ

*Rêve Générale: Ένα λογοπαίγνιο με την φράση "Γενική Απεργία" που αναφέρεται εν τέλει στη δυνατότητα να υπάρξει ένα "Γενικό Όνειρο", που δεν θα επικεντρωθεί σε απλές μεταρρυθμίσεις αλλά στην ολοκληρωτική συστημική αλλαγή.

Ζητώντας την απόσυρση του νέου νόμου για τα εργασιακά της Υπουργού Εργασίας Ελ Χομρί, μαθητικά, φοιτητικά και εργατικά συνδικάτα βρίσκονται επί ποδός σε όλη τη Γαλλία για πέμπτη συνεχόμενη εβδομάδα σε μία σειρά διαδηλώσεων που έχουν βάλει φωτιά στο πολιτικό σκηνικό της χώρας. Είναι η πρώτη φορά μετά το κύμα διαδηλώσεων ενάντια στη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού το 2010 που η Γαλλία, από το λιμάνι της Χάβρης μέχρι τη Μασσαλία, συντάρασσεται από μαζικές κινητοποιήσεις. Στη πρώτη γραμμή του πυρός μαθητές και φοιτητές που θεωρούν ότι ο νέος νόμος για τα εργασιακά στοχοποιεί πρωτίστως εκείνους.

ΠΝΠ à la française ή αλλιώς Άρθρο 49, παράγραφος 3 του Γαλλικού Συντάγματος

Αλλάς ας πιάσουμε τα πράγματα από την αρχή. Εδώ και περίπου ένα μήνα, τα λύκεια και τα πανεπιστήμια στη Γαλλία έχουν ξεκινήσει ένα γύρο κινητοποιήσεων ζητώντας την απόσυρση του νόμου της Υπουργού Εργασίας Ελ Χομρί που εντείνει την αποδιάρθρωση του εργασιακού κώδικα της χώρας. Ο νέος νόμος, μεταξύ άλλων, διευκολύνει τις απολύσεις, βάζει όριο στις αποζημιώσεις που πρέπει να καταβάλει η εργοδοσία σε περίπτωση απόλυσης για οικονομικούς λόγους ενώ επιτρέπει τις διαπραγματεύσεις για μείωση αμοιβών στις υπερωρίες.

Γνωρίζοντας ότι ο νέος νόμος δύσκολα θα ψηφιζόταν από τους βουλευτές του κόμματός του, ο πρωθυπουργός Εμμανουέλ Βάλς σε συνεννόηση με τον Πρόεδρο Ολάντ αποφάσισε –σε μία τακτική γνωστή σε εμάς- να παρακάμψει την Εθνοσυνέλευση. Στα τέλη Φλεβάρη η κυβέρνηση δια στόματος του πρωθυπουργού ανακοίνωσε ότι σκοπεύει να περάσει το νέο εργασιακό νόμο επικαλούμενη το άρθρο 49/3 του γαλλικού Συντάγματος[1]. Σύμφωνα με τη συγκεκριμένη διάταξη, η κυβέρνηση έχει τη δυνατότητα να επικυρώσει ένα νόμο χωρίς την έγκριση της Εθνοσυνέλευσης, η οποία ωστόσο έχει τη δυνατότητα να μπλοκάρει τη κυβερνητική νομοθεσία εφόσον καταθέσει πρόταση μορφής εναντίον της εντός του 24ώρου κατάθεσης του νόμου. Πρόκειται δηλαδή για ακόμη μία –όχι και τόσο ευφάνταστη, θα λέγαμε- τακτική εκβίασης της ψήφου των βουλευτών προκειμένου να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις της εκτελεστικής εξουσίας και της κομματικής ηγεσίας.

Όπως αναμενόταν, οι αντιδράσεις των συνδικαλιστικών φορέων ήταν αρνητικές. Η πλειοψηφία των «προοδευτικών» συνδικάτων (Η CGT και η FSU -που πρόσκεινται στο ΚΚ Γαλλίας-, η FO, η SUD -η αντι-καπιταλιστική αριστερά- και η UNEF που πρόσκειται στην αριστερή πτέρυγα του Σοσιαλιστικού Κόμματος) κάλεσαν τους εργαζόμενους σε γενική απεργία και πανεθνική κινητοποίηση στις 31/3. Μοναδικοί σύμμαχοι της κυβέρνησης Βάλς; Η συνδικαλιστική οργάνωση των εργοδοτών, η MEDEF, το συνδικάτο CFDT (το «δεξιό» κομμάτι του Σοσιαλιστικού Κόμματος) και το χριστιανοδημοκρατικό συνδικάτο CFTC. Ακόμη

έναν, όχι και τόσο αναπάντεχο σύμμαχο, βρήκε η κυβέρνηση στα MME και τους μεγαλοδημοσιογράφους τους, όπως για παράδειγμα τον David Pujadas, παρουσιαστή του δελτίου των οχτώ στο κανάλι France 2 και συντονιστή της εκπομπής «Vie et Parole» –κάτι σαν τον Πρετεντέρη της Γαλλίας- που θεωρεί ότι ο υπάρχων εργατικός κώδικας πρέπει να «μεταρρυθμιστεί» αφού είναι... «πολύ βαρύς ζυγίζοντας σχεδόν ενάμιση κιλό». Στο πλευρό της κυβέρνησης τάχθηκαν και τα κόμματα της Δεξιάς, συμπεριλαμβανομένων των «Ρεπουμπλικανών» του Νικολά Σαρκοζύ, αλλά και του δημάρχου του Μπορντώ και υποψηφίου για τη προεδρία ενόψει των εκλογών του 2017, Αλαίν Ζουπέ. Δίνοντας μια πρόγευση των κυβερνητικών τους επιδιώξεων, αν ποτέ βρεθούν ξανά στο Ελυζέ, και οι δύο υποψήφιοι, εξέφρασαν τη καταρχήν στήριξη τους στο νέο νόμο, δεν έκρυψαν όμως τη δυσαρέσκεια τους αναφορικά με το ότι οι συγκεκριμένες μεταρρυθμίσεις είναι «λειψές»...

Αντιδράσεις

Στα σχέδια της κυβέρνησης τα συνδικάτα της «αριστεράς» απάντησαν καλώντας τους εργαζόμενους σε Γενική Απεργία και πανεθνική κινητοποίηση ένα μήνα αργότερα, στις 31 Μαρτίου.

Το ραντεβού των συνδικάτων δεν ικανοποίησε τη μαθητική και φοιτητική νεολαία που ήθελε να δώσει μια άμεση και δυναμική απάντηση στη κυβέρνηση Ολάντ-Βαλς, θεωρώντας ότι ο νέος εργασιακός νόμος βάζει στο στόχαστρο τη νεολαία δεδομένου ότι πάνω από ένας στους δύο Γάλλους που υπογράφουν σύμβαση εργασίας περιορισμένου χρόνου είναι κάτω των εικοσιπέντε ετών.

Έχοντας ως ορίζοντα λοιπόν το κάλεσμα των συνδικάτων των εργαζομένων για τα τέλη Μαρτίου, οι μαθητές και τα φοιτητικά συνδικάτα που πρόσκεινται στην αριστερά (UNEF, Jeunes Communistes, SUD, Αυτόνομοι) διοργάνωσαν το πρώτο μαζικό γύρο κινητοποιήσεων σε διάφορες πόλεις της Γαλλίας, στις 9 Μαρτίου. Περισσότεροι από 100.000 μαθητές, φοιτητές και μισθωτοί διαδήλωσαν στο Παρίσι, με τον αριθμό να ανεβαίνει στους 400.000 σε ολόκληρη Γαλλία. Παράλληλα, στα πανεπιστήμια Paris 8, Paris1-Panthéon Sorbonne, Paris X Nanterre, Rennes2 αλλά και σε τριάντα ακόμη πανεπιστημιακά τμήματα σε όλη τη χώρα οι φοιτητές προχώρησαν σε διατμηματικές Γενικές Συνελεύσεις και το σχηματισμό Επιτροπών Κινητοποίησης[2]. Περισσότεροι από 700 φοιτητές συμμετείχαν στη πρώτη γενική συνέλευση του πανεπιστημίου Paris1 που έλαβε τόπο μετά το τέλος της πορείας της 9ης Μαρτίου, ενώ μία μέρα νωρίτερα είχαν πραγματοποιήσει Γενική Συνέλευση περίπου 800 φοιτητές του Paris8. Την ίδια στιγμή, το ένα μετά το άλλο τα Λύκεια της χώρας προχωρούσαν σε κλείσιμο των σχολείων τους. Μέχρι τις 17/3 είχαν κινητοποιηθεί περί τα 200 Λύκεια σε όλη τη χώρα.

Συνέλευση των φοιτητών του Paris 1 στο κτήριο της Tolbiac

Επιθέσεις σε αστυνομικά τμήματα - Λοκ άουτ, διασπάσεις και ξύλο στη Σορβόννη

Ο αναβρασμός στα πανεπιστήμια και τα Λύκεια ανησύχησε τη κυβέρνηση που δεν ανέμενε δυναμικές αντιστάσεις από το χώρο της νεολαίας. Το βράδυ της Τέταρτης 16/3, λιγότερο από ένα εικοσιτετράωρο πριν τη δεύτερη προγραμματισμένη διαδήλωση των μαθητικών και φοιτητικών συνδικάτων, η διοίκηση της Σορβόννης ανακοίνωσε το λοκ-άουτ όλων των κτηρίων του πανεπιστημίου για τέσσερις μέρες επικαλούμενη το κίνδυνο «για καταστροφές

των περιουσιακών στοιχείων του πανεπιστημίου αλλά και της σωματικής ακεραιότητας των φοιτητών και του εργατικού προσωπικού». Οι φοιτητές καταγγέλλουν ότι ο στόχος της διοίκησης ήταν να τους εμποδίσει να πραγματοποιήσουν Γενική Συνέλευση και να επεκτείνουν τις κινητοποιήσεις τους. Παρά την αδικαιολόγητη απόφαση της διοίκησης του πανεπιστημίου, το πρωί της Πέμπτης, οι 700 περίπου φοιτητές του Paris1-Panthéon Sorbonne αποφάσισαν να πραγματοποιήσουν τη Συνέλευσή τους στη Πλατεία της Σορβόνης περικυκλωμένοι από περισσότερες από είκοσι διμοιρίες CRS. Σε μία τεταμένη συνεδρίαση τα συνδικάτα των φοιτητών μη μπορώντας να συμφωνήσουν για τη διαδρομή της πορείας τους, έσπασαν στα δύο : από τη μία πλευρά, οι φοιτητές που πρόσκεινται στα συνδικάτα της UNEF και του ΚΚ Γαλλίας αποφάσισαν τη συμμετοχή τους στη συμφωνηθείσα από τα εργατικά συνδικάτα συγκέντρωση που θα ξεκινούσε από την Place de la République και θα κατευθυνόταν στην Place d'Italie. Το υπόλοιπο κομμάτι των φοιτητών που πρόσκειται σε αυτόνομες και οργανώσεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς όπως το Νέο Αντικαπιταλιστικό Κόμμα (NPA) αποφάσισε να ενώσει τις δυνάμεις τους με τους μαθητές που είχαν δώσει ραντεβού σε ένα διαφορετικό σημείο της πόλης, τη πλατεία Nation. Στη πορεία μαθητές και μερίδα των φοιτητών επιτίθενται στην αστυνομία και σε καταστήματα.

Λίγο μετά το τέλος της διαδήλωσης, οι φοιτητές του Paris1 που είχαν αποφασίσει τη συμμετοχή τους στο πλευρό των μαθητών κατευθύνθηκαν προς το κτήριο της οδού Tolbiac, εκεί όπου γίνονται τα μαθήματα των προπτυχιακών τμημάτων της σχολής. Παρά τα λουκέτα και την απαγόρευση εισόδου από τη διοίκηση, οι φοιτητές εισέβαλαν στο κτήριο παραβιάζοντας την είσοδο του γκαράζ. Πάντα σε ανοιχτή επικοινωνία με την Αστυνομία, ο πρόεδρος της Σορβόνης ενημερώθηκε στιγμιαία για την είσοδο των φοιτητών στη σχολή και έδωσε το πράσινο φως στα CRS να εισβάλουν στο κτήριο και να απομακρύνουν με τη βία τους περίπου εβδομήντα φοιτητές που είχαν ταμπουρωθεί εκείνη τη στιγμή στο κεντρικό αμφιθέατρο του κτηρίου Tolbiac. Οι φοιτητές αντιστάθηκαν κλείνοντας τις πόρτες και πετώντας καρέκλες και άλλα αντικείμενα στα CRS που βρίσκονταν απέξω. Η εισβολή της αστυνομίας όμως ήταν αναπόφευκτη. Τα CRS εισέβαλαν στο αμφιθέατρο, τραυμάτισαν σοβαρά περισσότερους από δεκαπέντε φοιτητές και προσήγαγαν ένα μεγάλο αριθμό από αυτούς.

Το κινηματικό ραντεβού ανανεώθηκε για μία εβδομάδα αργότερα, στις 24 Μαρτίου. Πάντα στη πρώτη γραμμή των κινητοποιήσεων, οι μαθητές λυκείου για ακόμη μία φορά συγκρούονται με την αστυνομία, επιτίθενται σε τράπεζες, σούπερ μάρκετ και καταστήματα.

Στο 19ο και 20ο διαμέρισμα του Παρισιού, οι μαθητές κάνουν ρεσάλτο σε δύο αστυνομικά

τμήματα.

Η αστυνομία απαντά με συλλήψεις, ψεκασμούς και χτυπήματα στο κεφάλι. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του ξυλοδαρμού ενός δεκαπεντάχρονου μαθητή του Λυκείου Μπερσόν του 19ου διαμερίσματος του Παρισιού. Όπως φαίνεται και στο βίντεο που έχουμε επισυνάψει, ο συγκεκριμένος μαθητής ενώ βρισκόταν στο έδαφος ακινητοποιημένος από δύο αστυνομικούς, χτυπήθηκε αδικαιολόγητα στο πρόσωπο από έναν συνάδελφο τους, ο οποίος αρπάζοντας τον από το σβέρκο, τον σηκώνει όρθιο και του δίνει μια μπουνιά στο πρόσωπο σωριάζοντας τον.

Γενική Απεργία 31 Μαρτίου - Ένα εκατομμύριο διαδηλωτές στους δρόμους

Η καταστολή των κινητοποιήσεων της 17ης και 24ης Μαρτίου λειτούργησε προωθητικά για το κίνημα εκθέτοντας την γαλλική Αστυνομία στα μάτια της κοινής γνώμης. Στη πανεθνική απεργία της 31ης Μαρτίου περισσότεροι από ένα εκατομμύρια ήταν οι διαδηλωτές που κατέβηκαν στους δρόμους σε όλη τη Γαλλία ζητώντας την απόσυρση του νόμου Ελ Χομρί (τα συνδικάτα μιλούν για 1.200.000 διαδηλωτές). Στο Παρίσι 160.000 πολίτες αφήφισαν τη καταρακτώδη βροχή που είχε συμμαχήσει με τη κυβέρνηση ενώ περισσότεροι από 50.000 ήταν εκείνοι που διαδήλωσαν στη Νορμανδία, τη Λυόν, τη Ρεν, το Μπορντώ, τη Λιλ, το Στρασβούργο και τη Γκρενόμπλ. Στη νότια Γαλλία, η συγκέντρωση στη Τουλούζη συγκέντρωσε 100.000 διαδηλωτές (οι συνδικαλιστές της περιοχής μιλούν για τη μεγαλύτερη κινητοποίηση των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων) και 120.000 στη Μασσαλία. Τα Μέσα Μεταφοράς, η Εθνική Σιδηροδρομική Υπηρεσία (SNCF), τα MMM του Παρισιού (RATP) και οι εργαζόμενοι της Air France απήργησαν με αποτέλεσμα να διακοπούν οι μεταφορές εντός της χώρας (κυρίως στο Παρίσι, τη Λυόν, τη Τουλούζη και τη Μασσαλία).

Αξίζει να σημειωθεί ότι έχουν αναφερθεί διάφορα περιστατικά όπου η εργοδοσία προχώρησε εκείνη την ημέρα σε lock-out των εργασιακών χώρων προκειμένου οι εργαζόμενοι να μην μπορούν να πραγματοποιήσουν Γενικές Συνελεύσεις και να οργανώσουν τη κλιμάκωση των δράσεων τους. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του εργοστασίου PSA στο περιοχή Ποασί, βορειοδυτικά του Παρισιού, όπου η εργοδοσία αποφάσισε παραμονές της γενικής απεργίας της 31 Μαρτίου να κλείσει τους χώρους του εργοστασίου προκειμένου να εμποδίσει μια Γενική Συνέλευση των εργαζομένων μετά το τέλος της πορείας η οποία, όπως αναφέρουν οι εργαζόμενοι, θα έπαιρνε απόφαση για συνέχιση της απεργίας. Πρόκειται για ένα εργοδοτικό lock-out που συνέβη σε τουλάχιστον άλλα τρία εργοστάσια υπό το φόβο της γενίκευσης των κινητοποιήσεων και της επιτόπιας ενίσχυσης των συνδικάτων των εργαζομένων. Επίσης, τα περιστατικά της αστυνομικής εισβολής στο κτήριο της Toibiac επανελήφθησαν, με μικρότερη ένταση, στο πανεπιστήμιο του Στρασβούργου όπου μετά το πέρας της πορείας ογδόντα φοιτητές που είχαν επιστρέψει στη σχολή τους εκδιώχθηκαν από τα CRS έπειτα από εντολή της διοίκησης.

Université de Strasbourg : évacuation musclée par les CRS et la BAC from Maillard Pascal on Vimeo.

Είναι η αρχή, λένε οι διαδηλωτές

Το βράδυ της Πέμπτης 31 Μαρτίου μερίδα διαδηλωτών αποφάσισε να παραμείνει στη Place de la République προχωρώντας σε κατάληψη της κεντρικής παριζιάνικης πλατείας στα πρότυπα των Αγανακτισμένων της Ισπανίας και Ελλάδας. Οι διαδηλωτές έχουν στήσει τις πρώτες Επιτροπές (Πολιτισμού, Δημοκρατίας, Οργάνωσης της Γενικής Συνέλευσης, Ιατρείο) και κάθε απόγευμα στις έξι γίνεται ανοικτή Γενική Συνέλευση. Το κίνημα «Nuit Debout» έχει αυτή τη στιγμή εξαπλωθεί σε άλλες εικοσιπέντε γαλλικές πόλεις, μεταξύ των οποίων το Στρασβούργο, η Λιλ, η Ντιζόν, η Νάντ, η Μασσαλία, η Τουλούζη, η Νίκαια και η Αβινιόν. Παρότι η παραμονή διαδηλωτών στη πλατεία έχει πάρει άδεια από την αστυνομία μέχρι την ερχόμενη Τρίτη 12 Απριλίου, το κίνημα «Nuit Debout» δεν φαίνεται να σπάει εύκολα.

2017: Οι κάλπες θρύψαλα. Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε έναν σκλάβο και έναν εργαζόμενο; Ο σκλάβος θέλει να χειραφετηθεί

Η επόμενη πανεθνική κινητοποίηση είναι προγραμματισμένη για το Σάββατο 9 Απριλίου. Τα συνδικάτα των εργαζομένων δηλώνουν αποφασισμένα να συνεχίσουν τον αγώνα τους μέχρι η κυβέρνηση να αποσύρει το νομοσχέδιο. Στο ίδιο μήκος κύματος και οι φοιτητές, που το περασμένο Σαββατοκύριακο πραγματοποίησαν εθνική συνάντηση στο Πανεπιστήμιο της Ρεν και με κείμενο τους ανακοίνωσαν τη συνέχιση των κινητοποιήσεων στις 12, 14 και 20 Απριλίου καλώντας του εργαζομένους σε γενική απεργία. Η κυβέρνηση Βάλς μέχρι στιγμής σιωπά και ευελπιστεί ότι οι κινητοποιήσεις θα ξεφουσκώσουν προς τα τέλη Απριλίου, όταν τα πανεπιστήμια θα κλείσουν λόγω διακοπών για δύο εβδομάδες. Κάτι τέτοιο, όμως, τουλάχιστον προς το παρόν, φαίνεται μάλλον αισιόδοξο, αφού η πλειοψηφία των μαθητικών, φοιτητικών και εργατικών συνδικάτων σε περισσότερες από πενήντα γαλλικές πόλεις διαβεβαιώνουν τη κυβέρνηση ότι το κίνημα ενάντια στο νόμο Ελ Χομρί βρίσκεται ακόμα στην αρχή του.

Η είσοδος επιτρέπεται μόνο στους εξεγερμένους

[1] <http://www.gouvernement.fr/l-article-49-3-comment-ca-marche>

[2] Το Paris 8 και η Nanterre θεωρούνται τα πιο «κόκκινα» πανεπιστήμια της Γαλλίας. Το πρώτο ιδρύθηκε έξι μήνες μετά τα γεγονότα του Μάη του 1968 και είναι το πανεπιστήμιο στο οποίο έχουν διδάξει μεταξύ άλλων μεγάλα ονόματα της αριστερής διάνοησης όπως ο Μισέλ Φουκώ, Ζυλ Ντελέζ, Ζαν-Φρανσουά Λυστάρ αλλά και ο Νίκος Πουλαντζάς. Τα γεγονότα του Μάη ξεκίνησαν από το πανεπιστήμιο της Nanterre (όπου φοιτούσε εκείνο το

διάστημα ο Ντανιέλ Κον Μπεντί) και θεωρείται το κατεξοχήν μαρξιστικό πανεπιστήμιο της χώρας που κρατάει ζωντανεύει μέχρι σήμερα τη μαρξιστική ακαδημαϊκή παράδοση.